

ВИБОРИ: ЧИ ЗМІНЯТЬСЯ ПРАВИЛА ГРИ

ФРАКЦІЯ «САМОПОМІЧ» ЗАПРОПОНУВАЛА СВОЄ БАЧЕННЯ ВИБОРЧОЇ РЕФОРМИ. ПРОТЕ ЧИ ВИСТАЧИТЬ ПАРЛАМЕНТУ ПОЛІТИЧНОЇ ВОЛІ НА УХВАЛЕННЯ НОВОГО ЗАКОНУ?

Восени українці обиратимуть нову владу на місцях. У «Самопоміч» переконані, що ці вибори повинні відбутись за новим законодавством, яке не дозволить прийти до влади перефарбованим представникам режиму Януковича чи ставленикам олігархів. Депутати об'єднання разом з колегами по коаліції та громадськими експертами розробили законопроект про місцеві вибори (№ 2831-2), який докорінно змінює чинну зараз систему.

Проте великі фракції коаліції не можуть дійти згоди щодо необхідних законодавчих змін. Депутати зареєстрували одразу чотири законопроекти щодо місцевих виборів і досі не розглянули жодного. Часу залишилось зовсім небагато – аби провести вибори за новими законами, їх потрібно ухвалити до 17 липня.

ЗМІНИТИ ВЛАДУ НА МІСЦЯХ: ЯК ОБИРАТИМЬ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД?

За словами одного зі співавторів законопроекту № 2831-2, заступника голови фракції «Самопоміч» Олега Лаврика, документ передбачає ґрунтовне реформування чинної виборчої системи.

«По-перше, ми пропонуємо значно зменшити кількість депутатів місцевих рад і обирати їх за відкритими списками, щоб кожен виборець знав, кого саме він обирає, а партії не проводили у місцеві ради «котів у мішку». По-друге, запропонований законопроект передбачає запровадження системи обрання мерів великих міст у два тури. А також суттєво обмежує політичну пропаганду на телебаченні, радіо та білбордах», – заявив Олег Лаврик.

Якщо запропонований законопроект приймуть, депутатів обласних рад та рад у великих містах (обласних центрах, де є понад 90 тисяч виборців) обиратимуть за

тві і громадських експертів, закряє можливості для маніпуляцій та «розкручення» штучно створених політичних проектів. Важливо, щоб виборець особисто знав свого кандидата у місцеву раду. Щоб до влади на місцях не змогли пройти негідні того люди, купивши місце у списку й користуючись у передвиборній рекламі рейтингами лідера партії.

«ПІСЛЯ УХВАЛЕННЯ ЗАКОНОПРОЕКТУ В УКРАЇНСЬКИХ МІСТАХ НЕ БУДЕ МЕРІВ, ОБРАНИХ МЕНШІСТЮ», – МАРКЕВИЧ

Агітацію, у разі ухвалення законопроекту, фінансуватимуть не з державного бюджету, і кандидати будуть зобов'язані звітувати за використання коштів на виборчу кампанію.

Нічого не зміниться лише у системі виборів сільських та селищних голів, а також мерів невеликих міст – для перемоги їм потрібно лише набрати більше голосів, аніж конкурентам. Аж на цьому рівні люди добре знають один одного і часто особисто знайомі з тими, кого обирають.

Є багато скептиків, які говорять про те, що перейти на нову виборчу систему за такий короткий термін неможливо. Але насправді, на думку Олега Лаврика, це лише ширма, за якою політики ховають справжню

заниження явки та інші маніпуляції. Нова норма дозволить обирати на цю важливу для громад посаду тих людей, які справді мають найбільший рівень довіри. І це зробить владу на місцях більш легітимною у правовому сенсі», – констатує нардеп.

Крім того, за його словами, вибори мерів великих міст у два тури дають шанс таким містам, як Харків, у легітимний спосіб змінити проросійську владу.

ЧИ ВИСТАЧИТЬ ЧАСУ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ВОЛІ?

Аби провести жовтневі вибори за новим законодавством, його потрібно ухвалити до кінця поточної парламентської сесії, тобто до 17 липня, каже віце-спікер парламенту Оксана Сироїд.

Вона констатує, що, попри заяви про необхідність змін, не всі політичні сили на практиці виявляють підтримку цього законопроекту. Хоча на розгляд парламенту його внесли представники всіх фракцій

коаліції. Паралельно у Раді зареєстрували ще кілька законопроектів, які лиш частково відображають ідею оновлення влади на місцях.

«БЕЗ НОВОГО ЗАКОНУ ПРО ВИБОРИ ЗМІНИ НА МІСЦЯХ НЕ ПОЧНУТЬСЯ», – ЛАВРИК

«Ми з величезним боєм на Раді коаліції добилися включення цього законопроекту у порядок денний. Однак комітет забракло кворуму, щоб його розглянути, а відтак виставити на сесію. Це саботаж, спосіб розвалу тих тенденцій, які народились у державі щодо побудови якісного управління на місцях. Запропонована нами система виборів може стати перепорою для зловживань, купівлі голосів та олігархічної кон'юнктури. Якщо закон про вибори не буде прийнятий – це загроза національній безпеці країни», – заявив голова фракції «Самопоміч» у Верховній Раді Олег Березюк.

Експерти з неурядових організацій зазначають, що цей законопроект є найбільш узгодженим, адже над ним працювали 18 народних депутатів із широким залученням експертного середовища, відповідно до міжнародних стандартів та пунктів Коаліційної угоди.

«Сподіваємось, що у сесійній залі зміст законопроекту не втрапить прогресивних новацій. Сьогодні вкрай важливо засвідчити єдність продемократичних політичних сил, які готові надати виборцям право кінцевого рішення за зміст та якість органів місцевого самоврядування», – зазначає координатор парламентських і виборчих програм «Опори» Ольга Айвазовська.

■ **Марія ЮРКІВ**

Андрій САДОВИЙ, ЛІДЕР «Об'єднання «Самопоміч»:

– Суспільні зміни в країні наразі мало торкнулися рівня місцевої влади. Дуже часто на місцях досі керують ставленики колишніх режимів, представники кримінальних угруповань, хабарники та відверті зрадники, які готові були з квітами зустрічати окупантів. З іншого боку, є також сили, які прикриваються великою любов'ю до України, однак роблять це виключно з метою грабунку своїх міст та сіл. Цю ситуацію можемо змінити ми з вами під час виборів, які маємо відбуватися у жовтні цього року. Громади, які уважно поставляться до цих виборів – висунуть гідних кандидатів, простежать за процедурою голосування, – отримають шанс мати нову, якісну владу на місцях.

Фракція «Самопоміч» у парламенті взяла активну участь у розробці нового законодавства спільно з колегами із коаліції та внесла проект на розгляд Верховної Ради. Новий закон передбачатиме вибори за відкритими списками у містах з населенням понад 90 тисяч та багатомандатні мажоритарні округи у малих містах. Ці зміни дозволять покінчити з ганебною практикою купівлі округів.

«Самопоміч» також запропонувала вдвічі зменшити кількість депутатів та запровадити вибори мерів великих міст у два тури. Система опирається на змінам. Реакційні сили роблять усе, аби провалити новий виборчий закон. Тому принципово потрібно проголосувати за проект у першому читанні і рухатись далі. Але сам закон не покращить владу на місцях. Наше завдання – аби ці вибори дали шанс чесним людям, які тихою працею служили і служитимуть своїм громадам.

ЯКІ ЗМІНИ ПРОПОНУЄ «САМОПОМІЧ»

ОРГАН МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ВИБОРЧА СИСТЕМА

Обласні і міські ради у великих містах (понад 90 тисяч виборців)

Сільські, селищні, міські (до 90 тисяч виборців), районні ради

Міські голови у великих містах (понад 90 тисяч виборців)

Вибори сільських, селищних голів та мерів у невеликих містах (до 90 тисяч виборців)

Пропорційна з відкритими списками

Багатомандатна мажоритарна система відносної більшості

Мажоритарна система абсолютної більшості (вибори у два тури)

Мажоритарна система відносної більшості

- Скорочення кількості депутатів місцевих рад (у середньому на 50% від чинного складу);
- Прозоре і підзвітне фінансування передвиборчих кампаній;
- Обмеження політичної реклами;
- Гендерні квоти (кожен третій або кожна третя у списку – чоловік або жінка).

«АБИ ПРОВЕСТИ ЖОВТНЕВІ ВИБОРИ ЗА НОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ, ЙОГО ТРЕБА УХВАЛИТИ ДО 17 ЛИПНЯ», – СИРОЇД

пропорційною системою з відкритими списками. Виборець обиратиме не лише партію, але й конкретну людину у списку. При цьому можливість самовисування кандидатів у депутати до таких рад не передбачена – щоб за кожного обраного депутата несли відповідальність певна політична сила.

Вибори до сільських, селищних, районних та рад невеликих міст пропонують проводити за багатомандатною мажоритарною системою, в округах обиратимуть від двох до чотирьох депутатів. Окрім того, у «Самопоміч» наполягають на потребі суттєво скоротити кількість депутатів у всіх місцевих радах: у два-три рази.

Законопроект також обмежує використання зовнішньої реклами (білборди, сітілайти) і політичної реклами на телебаченні та радіо. Це, на переконання депута-

причину відмови від виборчої реформи. Новий закон завадить продавати місця у списку, тобто отримувати й надалі десятки мільйонів доларів, які наразі стікаються з усіх районів і міст у центральні офіси партій. Не можна йти у владу, декларуючи боротьбу з корупцією з одного боку, а з другого – породжувати таку корупцію ще на етапі виборчої кампанії.

ВИБОРИ МЕРІВ – У ДВА ТУРИ

Щоб стати мером обласного центру, потрібно буде пройти два тури виборів та отримати понад 50% голосів виборців. Законопроект дозволяє не проводити другий тур лише у тому випадку, коли різниця між кандидатом, що набрав найбільшу кількість голосів, та його найближчим конкурентом становитиме понад 20%.